

Till stiftsstyrelsen i Växjö stift med kopia till egendomsnämnden

Sommarens händelser på fastigheten Mönsterås Gökhult 2:1 visar att...

Växjö stift behöver kartlägga ekologiska, sociala och andliga värden i kyrkans skogar

Ursprungligen var tanken att denna skrivelse enbart skulle skickas till Växjö stifts egendomsnämnd. Nämndens ledamöter aviserades dock om utförda naturvärdesbedömningar av skyddsvärda skogar på fastigheten Mönsterås Gökhult 1:2 redan den 13 och 14 augusti. Drygt en månad senare konstaterar vi att varken ordförande eller någon av nämndens två vice ordförande har svarat eller hört av sig. Därför vänder vi oss direkt till stiftsstyrelsen med en kopia till egendomsnämndens ledamöter. Vi hoppas på en konstruktiv dialog där vi kan finna lösningar på de problem och utmaningar som har blottlagts på den aktuella fastigheten norr om Fliseryd.

Inför kyrkovalet förra hösten skickade Naturskyddsföreningens tre länsförbund i Småland ut en [enkät om förvaltningen av Växjö stifts skogar](#). Nio av tolv nomineringsgrupper i dagens stiftsfullmäktige besvarade vår enkät. Särskilt glädjande var att gruppernas svar visade på en tydlig majoritet i fullmäktige för att [öka andelen äldre skog](#) och [satsa på framtida löv- och blandskog](#).

Vår enkät innehöll också en fråga om behovet av en grundlig kartläggning av skogarnas natur- och kulturvärden, liknande den som under de senaste åren har genomförts i Linköpings stift. Socialdemokraterna, POSK, Öppen Kyrka, De Gröna, Vänstern och Himmel och Jord i Växjö stift ställde sig positiva till ett sådant initiativ. Vi drog slutsatsen att det fanns [en klar majoritet för en grundlig kartläggning](#) av natur- och kulturvärden i Växjö stifts skogar.

I november 2025 beslutade kyrkomötet att ta [nästa steg för ett mer hållbart skogsbruk](#) i kyrkans skogar. I kyrkoordningen ändrades skrivningen om att ”prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning” till nu gällande mål att ”**prästlönetillgångarna ska förvaltas så att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet balanseras.**” Utifrån lokala och regionala förutsättningar läggs nu ansvaret för omställningen på respektive stift. En följd av kyrkomötets beslut borde rimligen bli att försäkra sig om en robust och grundlig kunskap om ekologiska, sociala och andliga värden i stiftets skogar.

Under våren presenterade Öppen Kyrka, De Gröna och Himmel och Jord två motioner till stiftsfullmäktige. Den första om behovet av att inventera naturvärden i Växjö stifts skogar och den andra om att under den processen prioritera försiktighet och varsamhet i väntan på att kartläggningen är slutförd. Utifrån nomineringsgruppernas enkätsvar innan kyrkovalet och kyrkomötets beslut om stiftens ökade ansvar var det en överraskning för oss att [fullmäktige i slutet av maj](#) avlog de två motionerna med 40 röster mot 8.

I maj anmälde även egendomsförvaltning sin avsikt till Skogsstyrelsen att avverka en handfull skogar på fastigheten Mönsterås Gökhult 1:2 norr om Fliseryd. I början av sommaren besökte medlemmar i Naturskyddsföreningen området och kunde då konstatera att två av fyra planerade avverkningarna berörde skogar med tydliga eller höga naturvärden. En anmälan (A 21543-2026) överklagades till Mark- och miljödomstolen vid Växjö Tingsrätt, som den 1 juli beslutade (M 3842-26) att stoppa den planerade avverkningen till dess att målet har avgjorts eller annat beslutats. I det andra fallet (A23226-2026) avverkades den aktuella skogen strax innan domstolen mottog en överklagan.

Till saken hör att flera tidigare planerade avverkningar i detta område varit omstridda. Bland annat drogs ett antal anmälda avverkningar från slutet av 2022 tillbaka efter kontakter med FSC och [medial uppmärksamhet](#). En av dessa (A 53162-2022) överlappade delar av den skog (A 21543-2026) som nu är ett ärende i Mark- och miljödomstolen.

I början av augusti besöktes och inventerades området (A 21543-2026) av Magnus Wadstein, tidigare anställd på Skogsstyrelsen, och under fyra år ansvarig för liknande inventeringar i Linköpings stift. Han bedömde att det aktuella och omkringliggande områden hade klassats som skyddsvärda i Linköpings stift och föreslog även att en framtida reservatsbildning borde utredas. Se vidare bilaga 1 **Naturvärdesbedömning av avverkningsanmält område...** från den 12 augusti 2026.

Naturskyddsföreningen i Kronoberg, Jönköpings och Kalmar län är bekymrade över att Växjö stift uppenbarligen saknar tillräcklig kunskap om skogarnas biologiska mångfald och naturvärden. Mot bakgrund av sommarens händelser anser vi att det var olyckligt att vårens två motioner avfärdades. I stiftsfullmäktiges beslut den 28 maj vägde sannolikt egendomsförvaltningens uppfattning tungt om att:

"Inventering av naturvärden i Växjö stifts skogar har genomförts och alla skogar har fått en målklass för att balanser virkesproduktion med naturvård och miljöhänsyn. Vidare görs det också alltid en dokumenterad naturvärdesbedömning innan en avverkning utförs, på så vis ska skogar med höga naturvärden inte avverkas av misstag."

En avverkad skog med tydliga naturvärden och en tillfälligt stoppad avverkning visar att skogsbruksplanens målklassning och Södra skogsägarnas naturvärdesbedömning är otillräcklig. Vi konstaterar att om skogen där avverkningen har pausats hade legat tre mil längre norrut, det vill säga i Linköpings stift, hade den istället klassats som skyddsvärd.

I Småland är andelen långsiktigt och formellt skyddade skogar bland de lägsta i hela landet. Samtidigt visar Artdatabankens senaste redovisning från i mars i år att rödlistan har blivit längre i alla våra tre småländska län. I Jönköpings län har rödlistan ökat med 96 arter, i Kronoberg med 77 arter och i Kalmar län utan Öland har 88 rödlistade arter tillkommit. I det pågående arbetet med att balansera ekonomisk, ekologisk, social och andlig hållbarhet menar vi att det är helt nödvändigt att ta hänsyn till dessa fakta. I annat fall riskerar fler skyddsvärda skogar i Växjö stift att avverkas på grund av bristande kunskaper. Det hoppas vi att Växjö stift vill förhindra.

Naturskyddsföreningen i Jönköpings län

Ola Hagelin (ordförande) och **Anna-Karin Ramnemo** (ansvarig för skogsfrågor)

Naturskyddsföreningen i Kronobergs län

Per Darell (ansvarig för skogsfrågor)

Naturskyddsföreningen i Kalmar län

Jan Herrmann (ordförande) och **Per Jiborn** (ansvarig för skogsfrågor)